

40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelet

a közúti közlekedési ágazatban használt önjáró emelő- és rakodógépek kezelőinek képzéséről és vizsgáztatásáról

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. §-a (3) bekezdésének *l)* pontjában, a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 5. § (1) bekezdés *a)* pontjában kapott felhatalmazás alapján, a közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 133/2008. (V. 14.) Korm. rendelet 1. §-a (1) bekezdésének *a)* pontjában megállapított feladatkörömben eljárva - a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter feladat- és hatásköréről szóló 134/2008. (V. 14.) Korm. rendelet 1. §-ának *b)* és *c)* pontjában meghatározott feladatkörében eljáró iparügyekért és kereskedelemért felelős miniszterrel és a szociális és munkaügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 170/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *g)* pontjában meghatározott feladatkörében eljáró szociális és munkaügyi miniszterrel egyetértésben - a következőket rendelem el:

1. § (1) E rendelet hatálya kiterjed

a) a közúti áruszállításhoz kapcsolódó árumozgatásra alkalmas gépre, továbbá a járműre szerelt, önjáró vagy vontatott, valamint a közutak építéséhez, fenntartásához használt emelő-, rakodó- és útépítő gépre (a továbbiakban együtt: emelő- és rakodógép),

b) a gépet működtető, irányító személyre (a továbbiakban: gépkezelő),

c) a gépkezelő jelöltek (a továbbiakban: gépkezelők) képzésére vizsgáztatására,

d) a gép kezeléséhez szükséges gépkezelői jogosítvány kiadására.

(2)² A rendelet hatálya nem terjed ki a hivatásos katasztrófavédelmi szervek, a tűzoltóság és a Magyar Honvédség által üzemeltetett gépekre, továbbá az egyes technológiai műveletekben részfeladatokat ellátó, stabil kivitelezésű (telepített) gépsorok részét képező és az ezeket működtető gépkezelőkre.

(3) E rendelet alkalmazásában gépcsoportnak minősül az egyes gépek tekintetében a munkavégzés célja és módja, valamint a gép szerkezeti kialakításának meghatározó jellemzői alapján kialakított, négy számjeggyel azonosított csoport.

2. § (1) Emelő- és rakodógépet az kezelhet, aki az adott gépcsoportra hatályos gépkezelői képesítéssel rendelkezik. A gépkezelői képesítés megszerzését az építőgép-kezelői munkakörök képesítéshez kötéséről és az építőgép-kezelők képzéséről szóló együttes miniszteri rendelet alapján kiadott, a gépcsoport valamely géptípusának kezelésére jogosító építőgép-kezelői jogosítvány, és az 1. mellékletben meghatározott gépkezelői jogosítvány igazolja. Az emelőgépek kezelése esetében a gépkezelői jogosítvány megszerzése nem mentesít az Emelőgép Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló miniszteri rendeletben meghatározott, államilag elismert szakképesítés megszerzésének kötelezettsége alól.

(2) Ha az emelő- és rakodógép a közúti közlekedés szabályairól szóló együttes miniszteri rendelet alapján közúti járműnek minősül, és a munkavégzés vagy a munkahely-változtatás során közutat vagy közforgalom elől el nem zárt magánutat vesz igénybe, és a gép kezelője járművezetési feladatokat is ellát, a gépkezelőnek a közúti jármű vezetésére jogosító, a közúti közlekedés szabályairól szóló együttes miniszteri rendeletben meghatározott, hatályos engedéllyel is rendelkeznie kell.

3. § (1) Az emelő- és rakodógép gépcsoportba sorolását a 2. melléklet tartalmazza.

(2) A gépcsoportba sorolást az emelő- és rakodógép

a) konstrukciója által meghatározott munkavégző képessége (a munkavégzés célja és módja),

b) munkavégző képességét meghatározó fő szerkezeti jellemzők, továbbá

c) a gép kezelőjével szemben támasztható kezelési követelmények

határozzák meg.

(3)³ A vizsga során alkalmazott emelő- és rakodógép 2. melléklet szerinti gépcsoportba sorolását a vizsgabizottság elnöke határozza meg.

4. §⁴ (1) A gépkezelők képzése szaktanfolyamon történik.

(2) Szaktanfolyamra az jelentkezhet, aki

a) a közúti közlekedésről szóló törvényben meghatározott életkori és egészségügyi feltételeknek megfelel, és

b) az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott - a megszerezni kívánt gépcsoporthoz tartozó - könnyű- vagy nehézgépkezelői szakképesítéssel rendelkezik, vagy építő- és anyagmozgató gépkezelő szakképesítő vizsgát tett, kivéve, ha már rendelkezik hatályos gépkezelői képesítéssel.

(3) Szaktanfolyami oktatást az a képző szerv végezhet, amely megfelel a 3. mellékletben meghatározott feltételeknek.

(4) A szaktanfolyamon való részvétel kötelező. A szaktanfolyam keretében gépcsoportonként és tanulónként legalább 3 tanóra gyakorlati oktatást, valamint tanfolyamonként 1 óra munkavédelmi és elsősegély oktatást kell tartani, egy tanóra időtartama 45 perc.

(5) A szaktanfolyamon az oktathat, aki megfelel a szakképzésről szóló törvényben meghatározott feltételeknek, valamint a választott gépcsoportba tartozó gép kezelésére jogosító, e rendeletben meghatározott jogosítvánnyal rendelkezik.

(6) Az oktatás ismeretanyagát a 4. melléklet tartalmazza.

5. §⁵ (1) Vizsgát az tehet, aki

a) a közúti közlekedésről szóló törvényben meghatározott életkori és egészségügyi feltételeknek megfelel, valamint

b) rendelkezik

ba) az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott - a megszerezni kívánt gépcsoportozáshoz tartozó - könnyű- vagy nehézgépkézelői szakképesítéssel, vagy építő- és anyagmozgató gépkézelő szakképesítő vizsga eredményes teljesítését igazoló okmánnal, és a 4. §-ban meghatározott szaktanfolyamot elvégezte, vagy

bb) az építőgépkézelő munkakörök képesítéshez kötéséről és az építőgépkézelők képzéséről szóló 6/1980. (I. 25.) ÉVM-KPM együttes rendelet alapján kiadott építőgépkézelői jogosítvánnyal.

(2) Az építőgépkézelő munkakörök képesítéshez kötéséről és az építőgépkézelők képzéséről szóló 6/1980. (I. 25.) ÉVM-KPM együttes rendelet alapján kiállított építőgép-kezelői jogosítványba bejegyzett, adott gépre vonatkozó gépkézelési jogosultság - a 4. §-ban meghatározott szaktanfolyam elvégzése nélkül, gyakorlati vizsga letételével - a 2. melléklet szerinti azonos gépcsoportra terjeszthető ki.

(3) A gépkézelő vizsgákat és gépkézelői jogosítvány kiadását a Nemzeti Közlekedési Hatóság (a továbbiakban: NKH) a Nemzeti Közlekedési Hatóságról szóló kormányrendeletben meghatározottak szerint végzi.

(4) Az NKH a szaktanfolyamot folytató szervezettel a szaktanfolyam befejezésének időpontját megelőző 5 munkanappal történt előzetes egyeztetés alapján határozza meg a vizsga időpontját és helyét. A szaktanfolyami képzést folytató szervezet kérelmére az NKH az e rendelet szerinti vizsga időpontját a szakképesítő vizsgával azonos napra tűzi ki. Ebben az esetben a szakképesítő vizsga elnökének kijelöléséhez az NKH egyetértése szükséges.

(5) A vizsgák megtartására vonatkozó szabályokat az 5. melléklet tartalmazza.

6. § (1)⁶ Az NKH vizsgabizottsága (a továbbiakban: vizsgabizottság) elnökből és két tagból (a továbbiakban együtt: vizsgabiztos) áll. A vizsgára a vizsgabizottságot az NKH jelöli ki.

(2) A vizsgabizottság tagjának az jelölhető ki, akit az Országos szakértői, az Országos vizsgáztatási, az Országos szakmai szakértői és az Országos szakmai vizsgaelnöki névjegyzékről, valamint a szakértői tevékenységről szóló miniszteri rendelet alapján kiadott Közlekedési Országos Szakmai Vizsgaelnöki Névjegyzékben az építő- és anyagmozgató gép kezelője vizsgáztatási szakterületre nyilvántartásba vettek.

(3) A vizsgabizottság elnökének az jelölhető ki, aki felsőfokú gépészeti szakirányú képzettséggel rendelkezik.

(4)⁷ A vizsgabizottság mellett a vizsgán részt vesz a gép üzemeltetéséért felelős gyakorlati oktató is.

(5)⁸ A vizsgáztatás során a vizsgabizottság tagjainak a vizsga helyszínére történő szállítása - amennyiben az nem esik egybe a vizsga meghirdetett helyszínével - a szaktanfolyamot folytató szervezet feladata.

(6)⁹ A vizsgáról a vizsgabizottság jegyzőkönyvet készít, amelynek egy eredeti példányát az elnök - a vizsgát követően - az NKH részére átadja.

7. § (1) Aki a vizsga kötelezettségeit valamennyi vizsgatárgyból teljesítette, gépkézelői jogosítványt kap.

(2)¹⁰ A gépkézelői jogosítvány kiadását, anyakönyvezését és a jogosítványmásolatok kiadását az NKH végzi, a vizsgákról készült vizsgajegyzőkönyvek adatai és a vizsgázó vagy a gépkézelői jogosítvány jogosultja kérelme alapján. A sikeresen vizsgázók részére az NKH a gépkézelői jogosítványt a vizsgát követő 15 munkanapon belül állítja ki.

8. § (1) Ez a rendelet - (2) bekezdésben foglaltak kivételével - a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) A 6. § (2) bekezdését 2010. január 1-jétől kell alkalmazni.

(3) Az építőgépkézelő munkakörök képesítéshez kötéséről és az építőgépkézelők képzéséről szóló 6/1980. (I. 25.) ÉVM-KPM együttes rendelet alapján, az NKH Központi Hivatala által építőgép-kezelői vizsgabiztosként tevékenység ellátására megbízott személy az e rendelet szerinti vizsgabiztosnak 2009. december 31-éig jelölhető ki.

(4)¹¹ Az építőgépkézelő munkakörök képesítéshez kötéséről és az építőgépkézelők képzéséről szóló 6/1980. (I. 25.) ÉVM-KPM együttes rendelet alapján kiadott építőgépkézelői jogosítvány a bejegyzett géptípus kezelésére jogosít. Az e rendelet 2. mellékletében meghatározott gépcsoportokba tartozó gép kezelésére jogosító építőgépkézelői jogosítvány az emelő- és rakodógép kezelésére 2016. június 30-ig jogosít.

(5) Hatályát veszti a gazdasági és közlekedési miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 15/2008. (IV. 3.) GKM rendelet 2. melléklet „AZ 1. MELLÉKLET 16. SORSZÁMA ALATT KIADOTT ÉPÍTŐ- ÉS ANYAGMOZGATÓ GÉP KEZELŐJE SZAKKÉPESÍTÉS SZAKMAI ÉS VIZSGAKÖVETELMÉNYEI” cím VII. Egyebek fejezete.

1. melléklet a 40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelethez

A gépkézelői jogosítvány tartalmi elemei és formai követelményei

A jogosítvány külső oldala

A kiállító szervezet megnevezése: Nemzeti Közlekedési Hatóság

GÉPKEZELŐI JOGOSÍTVÁNY

A jogosítvány belső oldala

...../20.....

anyakönyvi szám

Név:
Születési név:
aki évben hó napján

..... helységben született,
anyja neve:
a jogosítványba bejegyzett gépcsoportba tartozó gép kezelésére
jogosult.

....., 20..... hó nap

3x4 cm
fénykép

P. H.

.....
Nemzeti Közlekedési Hatóság

TUDNIVALÓK

1. A jogosítványt a Nemzeti Közlekedési Hatóság közlekedési ágazatban használt önjáró járművek kezelőinek képzéséről és a járművezetésről szóló 40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelettel kiadott 1/2009. (XII. 17.) KHEM rendelettel módosított 40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelet kiadta. A jogosítvány jogosultja a munkaköri feladatok elvégzéséhez szükséges személyi higiénés alkalmasság orvosi véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 11.) KHEM rendelet alapján köteles időszakos orvosi vizsgálaton részt venni.
2. A jogosítványt jogosultja a géppel történő munkavégzés időtartamára köteles magánál tartani és a munkahelyi személyek felkérésére felmutatni.

VIZSGA BEJEGYZÉS

A gépcsoport kódszáma	A gépcsoport megnevezése	1 2
	
		Kelt, é P. H.
1	2 aláírás
	
	Kelt, év hó n.	Kelt, é
	P. H.	P. H.
 aláírás aláírás
	
	Kelt, év hó n.	Kelt, é
	P. H.	P. H.
 aláírás aláírás
	

1	2	1 2

	Kelt, év hó n.	Kelt, év hó n.
	P. H.	P. H.

	aláírás	aláírás

	Kelt, év hó n.	Kelt, év hó n.
	P. H.	P. H.

	aláírás	aláírás
ORVOSI BEJEGYZÉS		ORVOSI BEJEGYZÉS
Érvényes: év hó-ig		Érvényes: év hó-ig
Kelt: év hó n.		Kelt: év hó n.
P. H. aláírás	P. H.
Érvényes: év hó-ig		Érvényes: év hó-ig
Kelt: év hó n.		Kelt: év hó n.
P. H. aláírás	P. H.
Érvényes: év hó-ig		Érvényes: év hó-ig
Kelt: év hó n.		Kelt: év hó n.
P. H. aláírás	P. H.
Érvényes: év hó-ig		Érvényes: év hó-ig
Kelt: év hó n.		Kelt: év hó n.
P. H. aláírás	P. H.
Érvényes: év hó-ig		Érvényes: év hó-ig
Kelt: év hó n.		Kelt: év hó n.
P. H. aláírás	P. H.
EGYÉB BEJEGYZÉSEK		EGYÉB BEJEGYZÉSEK

2. melléklet a 40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelethez

A gépek gépcsoportba sorolása

I. FÖLDMUNKAGÉPEK

11	Univerzális földmunkagépek	
12	Kotrók	
13	Árokásók	
14	Földtolók	
15	Földgyaluk	
16	Földnyesők	
FÖLDMUNKAGÉP GÉPCSOPORTOK		
Kódszám	Megnevezés	
1111	Traktoralapú univerzális földmunkagép (MSZ EN 474-4)	
1212	Gumikerekes kotrók (MSZ EN 474-5)	
1222	Lánctalpas kotrók	
1223	Teleszkópos kotrók	
1311	Vedersoros árokásók	
1412	Földtolók	
1522	Földgyaluk	
1612	Földnyesők	

II.¹² ANYAGMOZGATÓ- ÉS SPECIÁLIS SZÁLLÍTÓGÉPEK

33	Villástargoncák	
36	Speciális anyagszállító és anyagtovábbító járművek	
ANYAGMOZGATÓ- ÉS SPECIÁLIS ÉPÍTŐIPARI SZÁLLÍTÓ GÉPCSOPORTOK		
Kódszám	Megnevezés	
3312	Gyalogkíséretű targoncák	
3313	Vezetőállásos targoncák	
3324	Vezetőüléssel targoncák	
3624	Betonszállító mixer	
3626	Betonszállító mixer betonszivattyúval	
3627	Kényszertömörítésű szilárd hulladék gyűjtő és szállító gépek	
3628	Szennyvízszállító és szippantó járművek	

III. EMELŐ- ÉS RAKODÓGÉPEK

42	Emelő- és szerelőállványok	
43	Konténer emelők	
44	Járműves daruk	
45	Rakodógépek	
EMELŐ- ÉS RAKODÓGÉP GÉPCSOPORTOK		
Kódszám	Megnevezés	

4213	Gépjármű emelő-hátfalak (MSZ EN 1756-1)	
4221	Mobil szerelő állvány (MSZ EN 1495)	
4223	Mobil szerelő kosár (MSZ EN 280)	
4224	Hidraulikus szerelőkosaras gépjármű	
4374	Konténer emelők	
4411	Autódaruk (MSZ EN 13000)	
4431	Lánc talpas daruk	
4451	Járműre szerelt daruk (MSZ EN 12999)	
4511	Hidraulikus rakodók (homlokrakodók, forgórakodók, teleszkópos rakodók, MSZ EN 474-3)	
4572	Kompaktorok	
4593	Vagonkirakók	

IV. KÖZMŰÉPÍTÉS ÉS ÜZEMELTETÉS, MÉLYÉPÍTÉS, ÚT-, ALAGÚT-, HÍDÉPÍTÉS GÉPEI, FENNTARTÓ ÉS KÁRELHÁRÍTÓ GÉPEK

53	Útépítés gépei	
55	Alagútépítés gépei	
56	Fenntartás- és karbantartás gépei és berendezései	
KÖZMŰÉPÍTÉS ÉS ÜZEMELTETÉS, MÉLYÉPÍTÉS, ÚT-, ALAGÚT-, HÍDÉPÍTÉSI GÉP, FENNTARTÓ ÉS KÁRELHÁRÍTÓ GÉPCSOPTOK		
Kódszám	Megnevezés	
5316	Talajstabilizátorok	
5323	Betonbedolgozó finischer	
5341	Aszfaltbedolgozó finischer	
5344	Aszfaltburkolat maró	
5599	Alagútépítő gépek	
5631	Útfenntartó-, és karbantartó gépek	
5632	Földműfenntartó gépek	

3. melléklet a 40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelethez

Gépkezelői szaktanfolyam szervezésének tárgyi feltételei¹³

1.¹⁴

2. A gyakorlati tárgyak oktatásához:

a) működőképes, az előírt vizsgálatoknak megfelelő (időszakos vizsgálat, érintésvédelem, időszakos műszaki vizsgálat) és a vizsgálatokról érvényes igazolással rendelkező valamely gépcsoportba tartozó gép, amely megfelel a tanuló által választott gépcsoportnak,

b) gyakorló terület, ahol a személy- és vagyonbiztonság veszélyeztetése és a rendeltetészerű használat mértékét meghaladó környezetszennyezés nélkül biztosítható a tanuló számára a gép kezelésének, valamint a hibaelhárításnak a gyakorlása, beleértve a géphez tartozó különböző tartozékok, szerelések fel- és leszerelését. A gyakorláshoz olyan hőmérsékletet kell biztosítani, amely belül van a gép üzemszerű használatához engedélyezett hőmérséklet tartományon,

c) a tanuló és a gép üzemeltetéséért felelős személy (a továbbiakban: gyakorlati oktató) részére a gép kezeléséhez (karbantartásához, tartozékcserejéhez) előírt munka- és védőruha, védőital.

4. melléklet a 40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelethez

Az oktatásra vonatkozó részletes szabályok¹⁵

I.¹⁶

II. Az oktatás ismeretanyaga¹⁷

Az emelési, rakodási művelet helyszínének kijelölése és biztosítása
A gép üzembe helyezése
Az emelési, rakodási művelet (műveletek végrehajtása)
Az emelési, rakodási művelet végrehajtásához irányító igénybevétele (ha szükséges)
A munkaterületnek a munkavégzés befejezése utáni biztosítása

5. melléklet a 40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelethez

A vizsgák megtartására vonatkozó szabályok

I.¹⁸

II.¹⁹ A képzést követő vizsga (a továbbiakban: gyakorlati vizsga)

A szaktanfolyamot folytató szervezet a gyakorlati vizsgák megtartásához a megfelelő gépet biztosítja.

A gyakorlati vizsgafeladatokat a vizsgabizottság elnöke gépcsoportonként - a gyakorlati oktatóval történt egyeztetés alapján - határozza meg és ismerteti a vizsgázókkal. A gyakorlati vizsga időtartama gépcsoportonként 5-10 perc a gyakorlati feladat jellegétől függően. A gyakorlati tantárgyból a vizsgázót a vizsgabizottság vizsgáztatja a gyakorlati oktató jelenlétében.

Sikeres a gyakorlati vizsga, ha a vizsgázó a részére meghatározott vizsgafeladatot maradéktalanul, megfelelő szakmai felkészültséggel teljesíti. Értékelése a jegyzőkönyvben „M”. Sikertelen a vizsga, ha a jelölt a feladatot csak részben teljesíti, vagy a gép kezelő-szerveit nem megfelelően kezeli, vagy a feladat teljesítése közben a rakományban, a gépben vagy ennek környezetében kárt okoz, vagy a jelenlévők közbeavatkozása nélkül okozna. Ebben az esetben a jegyzőkönyvbe „1” (bekarikázva) kerül. Amennyiben a gyakorlati vizsga sikertelen, a jelölt leghamarabb 6 munkanap elteltével tehet újabb gyakorlati vizsgát.

A gyakorlati vizsgák eredményeit a jegyzőkönyvvezető a jegyzőkönyvben rögzíti, aláírja és átadja a vizsgabizottság elnökének, aki ismerteti a vizsgázókkal a gyakorlati vizsgák eredményeit.

III.²⁰ A vizsgák lezárása

A vizsga befejezése után a vizsgabizottság a jegyzőkönyvet aláírja és annak egy-egy példányát kapja:

- a)²¹ a szaktanfolyamot folytató szervezet,
- b) az NKH.